

RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION

Bruxelles, den 25. november 2002 (28.11)
(OR. en)

14164/1/02
REV 1

SOC 508

FREMSENDELSE AF TEKST (REVISION)

fra: Udvalget for Social Beskyttelse
til: Coreper/Rådet (beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik, sundhed og forbrugerpolitik)

Tidl. dok. nr.: 14110/00 SOC 470

Vedr.: **Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse: fælles mål for anden runde af nationale handlingsplaner**
– **Godkendelse**

Vedlagt følger til delegationerne en rapport fra Udvalget for Social Beskyttelse med forslag til reviderede passende mål for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.

I overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møder i Lissabon og Santa Maria da Feira vedtog Rådet i oktober 2000 et sæt "passende mål" for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, som senere blev godkendt af Det Europæiske Råd i Nice i december 2000. De dannede grundlag for de første toårige nationale handlingsplaner, der igen bidrog til Rådets og Kommissionens fælles rapport om social integration, der blev forelagt for Det Europæiske Råd i Laeken i december 2001. De reviderede mål skal gælde for anden runde af forløbet, der nu er indledt, og som tager sigte på en ny fælles rapport til Det Europæiske Råds møde i foråret 2004. Målene ledsages af en forklarende note og en indledende note.

Det Forenede Kongeriges delegation har taget parlamentarisk undersøgelsesforbehold.

Rådet opfordres til at godkende rapporten og de reviderede mål.

MÅL FOR BEKÆMPELSEN AF FATTIGDOM OG SOCIAL UDSKTELSE**- Forklarende note -**

I overensstemmelse med resultatet af arbejds- og socialministrenes uformelle møde i Kolding i juli 2002 har Udvalget for Social Beskyttelse udarbejdet denne rapport om de passende mål, der skal understøtte forberedelsen af anden runde af nationale handlingsplaner til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse i 2003. Ved udarbejdelsen af rapporten har udvalget taget hensyn til konklusionerne fra den europæiske rundbordskonference, der fandt sted i Århus den 17.-18. oktober 2002.

Udvalget mener, at de nuværende fælles mål, der blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i Nice i december 2000, har vist sig at være afbalancerede, solide og holdbare. Der er derfor ingen grund til at foretage større ændringer i målene. Der bør på nuværende tidspunkt lægges vægt på kontinuitet og på at konsolidere og bygge på de fremskridt, der er gjort, med henblik på at øge indsatsen for at fremme den sociale integrationsproces, der blev indledt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000.

Der er dog tre vigtige områder, hvor vi mener, at det bør overvejes at foretage ændringer i de fælles mål for yderligere at fremhæve deres betydning. Det drejer sig om følgende:

- i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Barcelona bør vi understrege, at medlemsstaterne skal fastsætte mål i deres nationale handlingsplaner, der sikrer, at antallet af personer, der risikerer fattigdom og social udstødelse, er reduceret betydeligt senest i 2010;
- vi bør understrege betydningen af at tage fuldt hensyn til kønsaspektet i udarbejdelsen, gennemførelsen og overvågningen af de nationale handlingsplaner;

- vi bør i højere grad fremhæve den store risiko for fattigdom og social udstødelse, som visse mænd og kvinder, der er indvandret, er udsat for.

Vi har foretaget nogle ændringer i Nice-målene, der afspejler disse tre vigtige punkter, se bilaget.

Vi mener desuden, at de nationale handlingsplaner fortsat skal være toårige, og at de næste planer skal udarbejdes til juli 2003. Dette ville danne grundlaget for Kommissionens og medlemsstaternes udarbejdelse af en ny fælles rapport om social integration, der skal forelægges for Det Europæiske Råd på mødet i foråret 2004.

MÅL FOR BEKÆMPELSEN AF
FATTIGDOM OG SOCIAL UDSTØDELSE

– **Indledende note** –

1. Politiske retningslinjer fastlagt af Det Europæiske Råd

På Det Europæiske Råd i Lissabon og Feira tog Den Europæiske Unions medlemsstater et stort skridt fremad ved at gøre bekæmpelsen af social udstødelse og fattigdom til et af de centrale elementer i moderniseringen af den europæiske sociale model. Stats- og regeringscheferne var enige om, at der må gøres en markant indsats for at få udryddet fattigdommen ved at fastsætte passende mål, der skal godkendes af Rådet inden årets udgang. De var ligeledes enige om, at indsatsen for at bekæmpe social udstødelse bør bygge på en åben koordinationsmetode, der kombinerer nationale handlingsplaner og et kommissionsprogram til fremme af samarbejdet på dette område.

Det Europæiske Råd i Lissabon og Feira gjorde fremme af social integration til en hjørnesteen i EU's overordnede strategi for at nå det strategiske mål for det næste tiår om at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed. Rådet sigter desuden mod fuld beskæftigelse i Europa i en ny samfundsform, som i højere grad er tilpasset mænds og kvinders individuelle valg.

Dette initiativ skal ses som en følge af, at bekæmpelsen af social udstødelse er blevet optaget i Amsterdam-traktatens bestemmelser om EU's socialpolitik (artikel 136 og 137 i traktaten).

2. En flerdimensional tilgang

Fattigdom og social udstødelse antager komplekse og flerdimensionale former, som gør det nødvendigt at overveje at sætte ind på en lang række politiske områder inden for rammerne af denne samlede strategi. Ligesom beskæftigelsespolitikken spiller den sociale beskyttelse en afgørende rolle, uden at man af den grund må glemme betydningen af andre faktorer som f.eks. bolig, uddannelse, sundhed, information og kommunikation, mobilitet, sikkerhed og retfærdighed, fritid og kultur.

Derfor bør målet for bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse integreres i de forskellige politikker ("mainstreaming") på nationalt plan og på fællesskabsplan.

Den bedste sikring mod social udstødelse er en høj beskæftigelse. For at skabe beskæftigelsesmuligheder af høj kvalitet er det nødvendigt at forbedre beskæftigelsesegnetheden, særlig ved hjælp af erhvervelse af nye kvalifikationer og livslang uddannelse. Iværksættelsen af de mål, som EU har sat sig inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi bidrager således på afgørende vis til at bekæmpe udstødelsen. Økonomisk vækst og social sammenhængskraft styrker hinanden gensidigt. Et samfund med større social sammenhængskraft og mindre udstødelse giver sikkerhed for en mere velfungerende økonomi.

De sociale beskyttelsessystemer spiller ligeledes en strategisk rolle. I denne forbindelse er de nationale systemer til social bistand og systemerne til sikring af tilstrækkelige ressourcer, vigtige instrumenter for den sociale beskyttelsespolitik. I en aktiv og dynamisk velfærdsstat er det vigtigt at fremme moderne sociale beskyttelsessystemer, som letter adgangen til beskæftigelse. Alderspensioner og adgang til sundhedspleje spiller ligeledes en vigtig rolle for bekæmpelsen af social udstødelse.

Det nye videnbaserede samfund rummer betydelige muligheder for at mindske social udstødelse, idet det både skaber de økonomiske betingelser for større velstand og åbner nye veje for deltagelse i samfundet. Fremkomsten af nye informations- og kommunikationsteknologier udgør en usædvanlig mulighed, under forudsætning af at det lykkes at undgå risikoen for, at afstanden mellem dem, der har adgang til den nye viden, og dem, der holdes udenfor, bliver større. Ifølge Det Europæiske Råd i Lissabon er det vigtigt at undgå, at nogen udelukkes fra adgang til informationer, og der skal tages særligt hensyn til handicappede personer. Iværksættelsen af Kommissionens handlingsplan "eEurope 2005 - Et informationssamfund for alle", som blev godkendt af Det Europæiske Råd i Sevilla, og "Det Europæiske Handicapår 2003" bør bidrage til virkeliggørelsen af dette mål.

I overensstemmelse med de retningslinjer, der blev fastlagt af Det Europæiske Råd i Lissabon, bør de passende mål ligeledes gøre det muligt at fremme en bedre forståelse af social udstødelse, at integrere fremme af social inddragelse i medlemsstaternes politikker for beskæftigelse, uddannelse og erhvervsuddannelse, sundhed og boliger samt at fastlægge prioriterede foranstaltninger over for særlige målgrupper (f.eks. minoritetsgrupper, børn, ældre og handicappede), idet medlemsstaterne selv vælger foranstaltningerne ud fra deres egne særlige forhold.

3. Enkeltheder vedrørende gennemførelsen

Ifølge henholdsvis artikel 2 og 3 i traktaten har Fællesskabet til opgave at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder, ligesom det bestemmes, at Fællesskabet i alle aktiviteter tilstræber at fjerne uligheder og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder. Det er derfor vigtigt, at ligestilling mellem mænd og kvinder bliver et generelt aspekt i alle aktiviteter, der sigter mod at gennemføre de opstillede mål, og det skal herunder navnlig i alle faser af planlægning, beslutningstagning og opfølgning i tilknytning til sådanne aktiviteter vurderes, hvilke konsekvenser de har for mænd og kvinder.

Dette tiltag bør gennemføres under hensyntagen til nærhedsprincippet. Bekæmpelsen af social udstødelse er først og fremmest medlemsstaternes og deres nationale, regionale og lokale myndigheders ansvar i samarbejde med alle berørte aktører, især arbejdsmarkedets parter og de ikke-statslige organisationer. På samme måde skal der tages hensyn til nationale karakteristika ved de sociale beskyttelsessystemer og politikker.

Anvendelsen af den åbne koordinationsmetode til bekæmpelsen af social udstødelse i overensstemmelse med principperne i konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Lissabon gør det muligt at forene sammenhæng og national mangfoldighed. Målene for bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse kan nås på forskellig måde alt efter deres art og deres virkninger for medlemsstaterne og de personer, de er møntet på. Desuden vil forskellene mellem de medlemsstater, der står over for de pågældende problemer, komme til udtryk i løsninger og prioriteter, som tilpasses den enkeltes situation.

Denne åbne koordinationsmetode vil fortsat kombinere nationale handlingsplaner med fælleskabshandlingsprogrammet til fremme af medlemsstaternes samarbejde om bekæmpelse af social udstødelse. Med henblik herpå vil det være ønskeligt, at medlemsstaterne fremlægger deres anden nationale handlingsplan inden juli 2003. Udvalget for Social Beskyttelse spiller en central rolle i opfølgningen af dette tiltag. Det arbejder tæt sammen med Beskæftigelsesudvalget på beskæftigelsesområdet.

4. Den videre gennemførelse af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Lissabon

De mål, der blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i Nice, har vist sig at være solide og holdbare. Det har nu førsteprioritet at bygge på og konsolidere de fremskridt, der er gjort, med henblik på at øge indsatsen for at fremme den proces, der blev indledt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon. På baggrund heraf foreslår Rådet under hensyntagen til de retningslinjer, der blev fastlagt af Det Europæiske Råd i Lissabon og Feira, og til konklusionerne fra Det Europæiske Råds møder i Laeken og Barcelona, at Det Europæiske Råd i København bekræfter de fælles mål og enkeltheder for gennemførelsen, der blev godkendt på Det Europæiske Råds møde i Nice, og foretager nogle ændringer for at understrege betydningen af at fastsætte mål, behovet for at styrke kønsaspektet i de nationale handlingsplaner og indvandre- res risiko for fattigdom og social udstødelse. Rådet foreslår derfor Det Europæiske Råd i København

- følgende mål, der er specificeret i bilaget:
 - fremme af arbejdsmarkedsdeltagelsen og af alle borgeres adgang til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser,
 - forebyggelse af risikoen for udstødelse,
 - indsats til fordel for de mest sårbare,
 - mobilisering af alle aktører

- følgende fremgangsmåder for gennemførelsen af disse mål:

Medlemsstaterne,

fortsætter med at iværksætte målene for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse;

understreger, at det er vigtigt at integrere ligestilling mellem mænd og kvinder i alle de aktioner, som indgår i gennemførelsen af disse mål, ved at tage hensyn til kønsaspektet, når de identificerer udfordringer, udformer, gennemfører og vurderer politikker og foranstaltninger, vælger indikatorer og mål og inddrager berørte parter;

opfordres til at udarbejde deres prioriteter inden for rammerne af disse mål og inden juli 2003 fremlægge den anden nationale handlingsplan, der dækker en periode på to år;

opfordres til at fastsætte mål i deres nationale handlingsplaner, der sikrer, at antallet af personer, der risikerer fattigdom og social udstødelse, reduceres betydeligt senest i 2010, og til i den forbindelse i relevant omfang at anvende de fælles indikatorer, der blev godkendt på Det Europæiske Råd i Laeken;

opfordres ligeledes til hver især at fastlægge indikatorer og betingelser for opfølgning, for at gøre det muligt at følge gennemførelsen af de mål, der foreslås ovenfor, således at det bliver muligt at vurdere, hvilke fremskridt der gøres for hvert af de mål, der er opstillet i deres nationale handlingsplan.

Kommissionen:

Opfordres til med henblik på udarbejdelsen af en fælles rapport og på grundlag af de nationale planer fra medlemsstaterne at fremlægge en sammenfattende rapport med eksempler på god praksis og innovative idéer, som måtte være af fælles interesse for medlemsstaterne.

Medlemsstaterne og Kommissionen:

Opfordres til at samarbejde i Udvalget for Social Beskyttelse for at udarbejde en fælles rapport om social integration, der skal forelægges for Det Europæiske Råd på mødet i foråret 2004;

opfordres til fortsat at samarbejde på europæisk plan for at tilvejebringe større viden om begrebet udstødelse, lette udvekslingen af eksempler på god praksis, bl.a. vedrørende mål og indikatorer, og søge at opnå indbyrdes tilnærmelse og sammenhæng på disse områder. Det handlingsprogram, som Europa-Parlamentet og Rådet har vedtaget, vil understøtte dette samarbejde.

MÅL FOR BEKÆMPELSEN
AF FATTIGDOM OG SOCIAL U DSTØDELSE

1. Fremme af arbejdsmarkedsdeltagelsen og af alle borgeres adgang til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser

1.1. Fremme af arbejdsmarkedsdeltagelsen

Som led i den europæiske beskæftigelsesstrategi og især iværksættelsen af retningslinjerne:

- a) Fremme af mulighederne for, at alle kvinder og mænd, som er i stand til at arbejde, kan få adgang til varig beskæftigelse af høj kvalitet, bl.a.
 - ved at tilbyde personer, som tilhører de mest sårbare grupper i befolkningen, aktiveringsforløb med henblik på beskæftigelse, og ved at benytte uddannelsespolitikkerne til dette formål;
 - ved at udarbejde politikker, som gør det lettere at forene arbejdsliv og familieliv, herunder også hvad angår pasning af børn og afhængige personer;
 - ved at benytte de muligheder for integration og beskæftigelse, der ligger i den sociale økonomi.

- b) Forebyggelse af afbrydelser i erhvervsudøvelsen ved at forbedre beskæftigelsesegnetheden ved hjælp af forvaltning af de menneskelige ressourcer, tilrettelæggelse af arbejdet og livslang uddannelse.

1.2. Fremme af alle borgeres adgang til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser

- a) Indretning af de sociale beskyttelsessystemer, således at de navnlig:
 - bidrager til at sikre, at alle mennesker har tilstrækkelige ressourcer til at leve i overensstemmelse med den menneskelige værdighed;
 - bidrager til at overvinde hindringerne for at tage imod beskæftigelse ved at sikre, at adgangen til beskæftigelse er forbundet med en øget indkomst, og ved at forbedre beskæftigelsesegnetheden.
- b) Gennemførelse af politikker, som har til formål at give den enkelte adgang til en anstændig og sund bolig og til de vigtigste tjenesteydelser, som alt efter de lokale forhold er nødvendige for en normal tilværelse i denne bolig (elektricitet, vand, varme ...).
- c) Gennemførelse af politikker, som har til formål at give den enkelte adgang til den sundhedspleje, der er nødvendig for hans/hendes sundhedstilstand, herunder også i tilfælde af afhængighed af andre.
- d) Udvikling af tilbud til de berørte personer om socialydelser, tjenesteydelser eller ledsageforanstaltninger, der gør det muligt at få effektiv adgang til uddannelse, domstole og andre offentlige og private serviceydelser som f.eks. kultur, sport og fritidsbeskæftigelse.

2. Forebyggelse af risikoen for udstødelse

- a) Fuld udnyttelse af videnssamfundets og de nye informations- og kommunikationsteknologiers potentiale og sikring af, at ingen holdes uden for, bl.a. under særlig hensyntagen til handicappede personers behov.

- b) Gennemførelse af politikker med henblik på at undgå forstyrrelser af levevilkårene, som kan føre til udstødsessituationer, især hvad angår tilfælde af overdreven gældsættelse, udelukkelse fra skolegang eller tab af bolig.
- c) Gennemførelse af aktioner med det formål at bevare familiesammenholdet i alle dets former.

3. Indsats til fordel for de mest sårbare

- a) Fremme af den sociale integration af kvinder og mænd, som risikerer at stå over for vedvarende fattigdom, især på grund af deres handicap eller deres tilhørsforhold til en social gruppe med særlige integrationsvanskeligheder som dem, indvandrere er udsat for.
- b) Indsats for at eliminere situationer, hvor social udstødelse rammer børn, og give dem alle muligheder for en god social integration.
- c) Udformning af generelle tiltag mod områder, hvor der sker udstødelse.

Disse mål vil kunne gennemføres ved integration i de øvrige mål og/eller i kraft af specifikke politikker og tiltag.

4. Mobilisering af alle aktører

- a) Fremme i henhold til national praksis af mulighederne for, at personer, som befinder sig i en udstødsessituation, kan være medbestemmende og give deres mening til kende, især vedrørende deres situation og de politikker og tiltag, der udarbejdes over for dem.

- b) Sikring af, at bekæmpelsen af udstødelse integreres i alle politikker, især:
- ved i fællesskab at mobilisere myndighederne på nationalt, regionalt og lokalt plan under hensyntagen til deres respektive kompetenceområder;
 - ved at indføre hensigtsmæssige koordinationsprocedurer og -strukturer;
 - ved at tilpasse de administrative og sociale tjenester til de udstødte personers behov og ved at bevidstgøre aktørerne i marken om disse behov.
- c) Fremme af dialogen og partnerskabet mellem alle de berørte offentlige og private aktører, navnlig:
- ved at inddrage arbejdsmarkedets parter, de ikke-statslige organisationer og de sociale hjælpeorganisationer under hensyntagen til deres respektive kompetenceområder hvad angår bekæmpelse af udstødelsen;
 - ved at opfordre alle borgere til ansvarsfølelse og handling i forbindelse med bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse;
 - ved at fremme virksomhedernes sociale ansvar.
-